

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ไทย - พม่า บ้านห้วยน้ำขาว ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางการศึกษา ของประชาชน ได้แก่ ครูโรงเรียนในหมู่บ้านห้วยน้ำขาว จำนวน 316 ครูโรงเรียน ในปีพ.ศ. 2532 (กระทรวงมหาดไทย, 2532) เนื่องจากมีประชากรอาศัยอยู่ภายใน บ้านห้วยน้ำขาวในปี พ.ศ. 2534 จำนวน 193 ครูโรงเรียนเท่านั้น การเลือกกลุ่ม ตัวอย่างสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 % ได้จำนวน 97 ครูโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แต่ผู้วิจัยได้สุ่มและสัมภาษณ์ครูโรงเรียนรวม 104 ครูโรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน อพป. และปชด. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาในบ้านห้วยน้ำขาว ซึ่งเลือกโดยเจาะจง จำนวน 25 คน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ปลัดอำเภอเมืองกาญจนบุรี
- 3.2 ป้องกันจังหวัดกาญจนบุรี
- 3.3 พัฒนาการอำเภอเมืองกาญจนบุรี
- 3.4 สาธารณสุขอำเภอเมืองกาญจนบุรี
- 3.5 เกษตรอำเภอเมืองกาญจนบุรี
- 3.6 ผู้อำนวยการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาญจนบุรี
- 3.7 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองกาญจนบุรี

- 3.8 หัวหน้าหน่วยเฉพาะกิจพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย - พม่า
จังหวัดกาญจนบุรี
- 3.9 เกษตรตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี
- 3.10 ครูใหญ่โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว
- 3.11 คณะครูโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว 7 คน
- 3.12 ผู้ใหญ่บ้านห้วยน้ำขาว
- 3.13 ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่าง ๆ 7 คน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ
การศึกษาของประชาชนได้แก่ (1) ผู้รับการศึกษาคือประชาชนในหมู่บ้านห้วยน้ำขาวในปี
พ.ศ. 2534 จำนวน 1,054 คน (ที่ทำการพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองกาญจนบุรี,
2534) สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มประมาณค่าของ YAMANE เมื่อประชากร
1,500 คน ระดับความเชื่อมั่น 95 % คัดขนาดความคลาดเคลื่อน 0.10 ได้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 94 คน (Taro Yamane, 1967) สำหรับงานวิจัยนี้ใช้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (2) ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับ
หมู่บ้าน หน.ป. และปชด. บ้านห้วยน้ำขาว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในบ้านห้วยน้ำขาว
จำนวน 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 แบบสอบถามสภาพทางการศึกษาของประชาชน มีลักษณะ
คำถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด
 - 1.2 แบบสัมภาษณ์สภาพการศึกษาในหมู่บ้าน มีลักษณะคำถามเป็น
แบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด
 - 1.3 แบบสอบถามปัญหาและความต้องการการศึกษาของประชาชน
ในหมู่บ้าน มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด แบ่งออก 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ปัญหาการศึกษาในหมู่บ้านห้วยน้ำขาว ลักษณะคำถาม
เป็นแบบปลายเปิด
 - ตอนที่ 2 ความต้องการการศึกษาของประชาชน ลักษณะคำถาม
เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 การสร้างแบบสอบถามสถานภาพทางการศึกษาของประชาชน ศึกษาจากแบบสำรวจสภาพการรู้หนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและงานวิจัยของ มาניתย์ ไชยกิจ เรื่อง การสร้างแบบวัดการรู้หนังสือของคนไทย

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์สถานภาพการศึกษาในหมู่บ้าน และแบบสอบถามปัญหาและความต้องการการศึกษาของประชาชน ศึกษาเอกสาร หนังสือวารสารเกี่ยวกับเรื่อง หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) แล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามหลักวิชาและความตรงของเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ

1. นายสำรวย คล้ายสินธุ์ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองกาญจนบุรี
2. นายวิชัย ไตรวิเชียร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. ดร.ชลทิศย์ เอี่ยมล้ำวงศ์ กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายวิบูล ลีลาสมิต กองป้องกันฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
5. นายสุภาน เคียนทอง กองงานมวลชน ส่วนกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

2.4 นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี เพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการวิจัย

2. นำหนังสืออนุญาตจากจังหวัดไปยังอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

3. ผู้วิจัยเดินทางไปยังหมู่บ้านห้วยน้ำขาว และพักเก็บข้อมูลภายในหมู่บ้านเป็นเวลา 30 วัน (19 กันยายน - 18 ตุลาคม 2534) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทางการศึกษาของประชาชน สถานการศึกษาในหมู่บ้าน และปัญหาและความต้องการการศึกษาของประชาชนตามความคิดเห็นของผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาเช้าและในช่วงเวลาเย็น เพราะไปก่อนที่ประชาชนจะออกไปทำงานและไปหลังจากประชาชนเลิกทำงานแล้ว โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยเดินทางไปยังหน่วยงานราชการในอำเภอเมืองกาญจนบุรีที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านห้วยน้ำขาว เพื่อเก็บข้อมูลสถานการณ์การศึกษาในหมู่บ้าน และปัญหาและความต้องการการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ให้การศึกษาจากหัวหน้าส่วนราชการในอำเภอเมือง และจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานการณ์ทางการศึกษาของประชาชน คำถามประเภทเลือกตอบใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง คำถามประเภทเติมคำวิเคราะห์โดยตีความพรรณนาจัดเป็นหมวดหมู่ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

2. ข้อมูลสถานการณ์การศึกษาในหมู่บ้าน วิเคราะห์โดยตีความพรรณนาและจัดเป็นหมวดหมู่ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง และอาจมีตารางประกอบ

3. ข้อมูลปัญหาและความต้องการการศึกษาของประชาชน คำถามประเภทเลือกตอบใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง คำถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยตีความพรรณนาจัดเป็นหมวดหมู่ นำเสนอในรูปแบบความเรียง